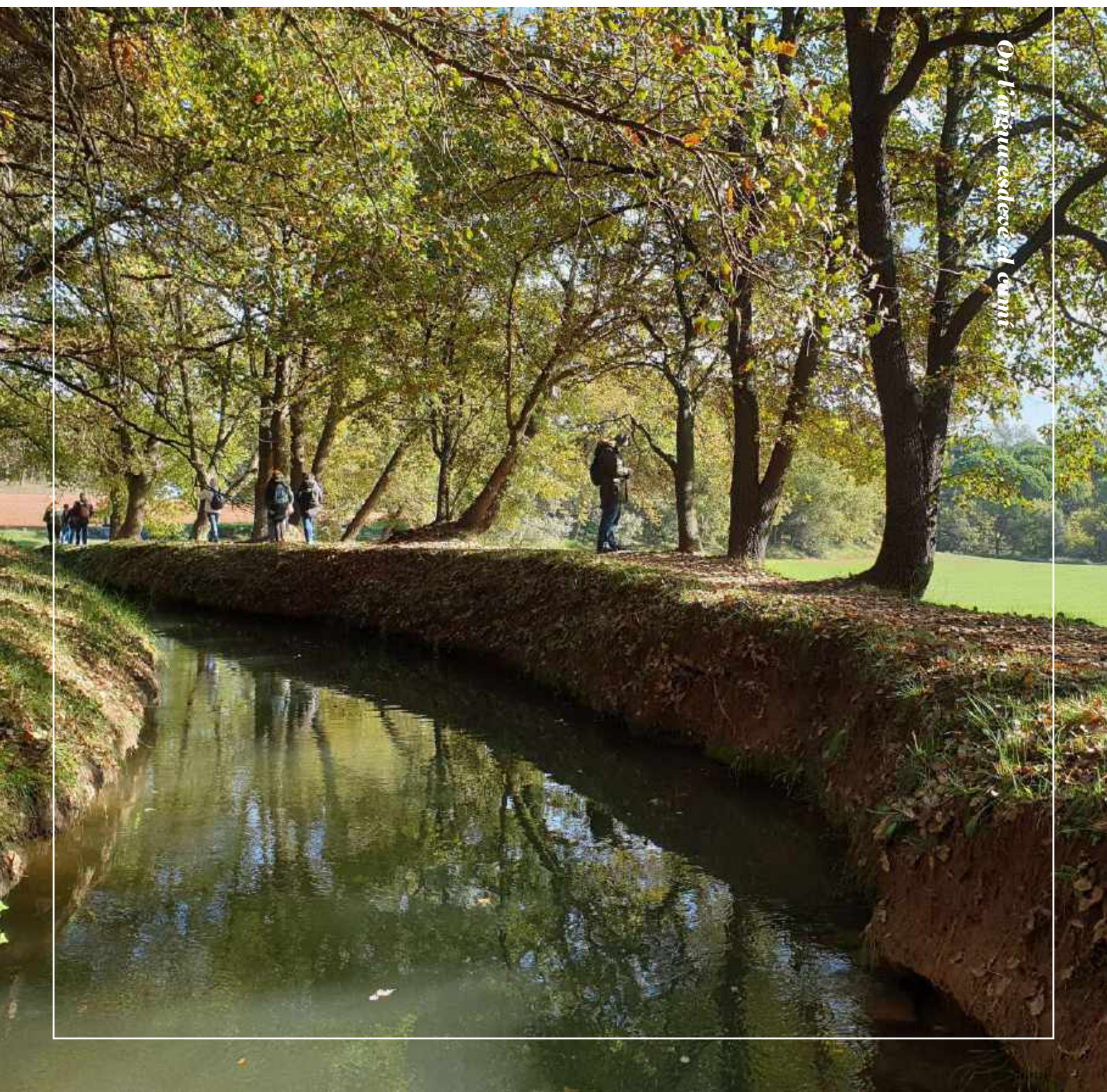

MEMÒRIA 2019

FUNDACIÓ AIGÜES DE MANRESA
- JUNTA DE LA SÈQUIA

On l'aigua esdeu el camí

ÍNDEX DE CONTINGUTS

PRESENTACIÓ	3
MISSIÓ, VISIÓ, VALORS I OBJECTIUS	4
ORGANITZACIÓ	5
ACTIVITATS I IMPACTE	6
SERVEI EDUCATIU	
CONSERVACIÓ I PATRIMONI	
ACTIVITATS DE SENSIBILITZACIÓ	
ESDEVENIMENTS DESTACATS	
LA TRANSÈQUIA	
DIFUSIÓ I COMUNICACIÓ	14
ENTITATS I EMPRESES COL·LABORADORES	15
NOMBRE DE CENTRES EDUCATIUS PARTICIPANTS	16
RESUM DEL BALANÇ SOCIAL 2019	17
DADES ECONÒMIQUES	18

PRESENTACIÓ

Les pàgines que llegireu a continuació recullen la memòria de la Fundació Aigües de Manresa – Junta de la Sèquia per l'any 2019. En general el 2019 ha estat un any de canvis a l'equip, concretament en la direcció del museu, i alhora de consolidació de les activitats i projectes en els que des de la fundació treballem.

A nivell de formació i divulgació, el curs 18-19, s'han creat activitats noves com: el Viatge de la gota d'aigua; Rastres i restes de la Sèquia; Palanques, politges i engranatges. També es va acollir l'activitat de la Diputació de Barcelona, el conte "Senyor riu". Per segon any consecutiu, en col·laboració amb el Centre de Recursos Pedagògics del Bages, s'ha impulsat el programa Apadrinem la Sèquia, on diferents escoles del territori escullen un element patrimonial entorn a la Sèquia per treballar-lo amb els alumnes.

Pel que fa a la promoció del territori, a part de col·laborar en les diverses activitats que ja es fan des del territori amb aquesta finalitat: Festa de la Llum, Festa del Riu, Festa del Tomàquet, ... l'activitat pròpia més destacada que s'organitza en aquest sentit és la Transèquia. L'any 2019 va arribar a la 35a edició, es va celebrar el dia 10 de març, i hi van participar un total de 4664 persones.

Si una cosa cal destacar però d'aquest 2019, és l'activitat duta a terme a nivell de conservació de l'entorn natural i educació ambiental. Aquest any la fundació va rebre una subvenció del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya amb la finalitat de fomentar la sensibilització i consciència ambiental. El projecte, Aigua i memòria de la Sèquia, impulsava l'educació ambiental per la promoció de l'ús sostenible i la conservació de l'entorn natural i el patrimoni material i immaterial associat a la Sèquia. En aquest sentit, es varen realitzar diverses activitats en els pobles de Balsa-

reny, Sallent, Sant Fruitós, Santpedor, i a la zona del regadiu de Manresa.

Per a l'estudi i promoció del regadiu, comentar que l'any 2019, des del Parc de la Sèquia s'ha col·laborat en l'organització de visites, com l'anomenada Poal Km0, als productors del regadiu del Poal amb la finalitat de posar en valor el producte de proximitat, l'espai d'horta i la feina que fan els pagesos del regadiu de Manresa.

Una altra línia de treball és la preservació del patrimoni. A la fundació s'han rebut diverses donacions i s'ha fet cessió de material per activitats de l'entorn. També s'ha col·laborat en les Jornades Europees del Patrimoni i s'han organitzat, un any més, les jornades tècniques i activitats entorn a la Fàbrica dels Panyos.

I finalment, de les moltes activitats programades des dels equipaments gestionats per la fundació destacar: la xerrada "La petjada ecològica de Catalunya" duta a terme per Josep Ma. Mallarach a l'espai de l'Infosequia; la celebració del Dia Mundial de l'Aigua al centre de Can Font amb la col·laboració dels contes coorganitzats amb Meandre; i l'activitat "La vida a la fàbrica", visita teatralitzada amb sopar de fàbrica al Museu de la Tècnica de Manresa.

Tot això ha estat possible gràcies al treball i esforç del conjunt de persones que integrem l'equip del Parc de la Sèquia. Una entitat com la nostra per funcionar necessita que les persones que en formem part creguem en el projecte que s'està duent a terme i que treballem conjuntament per tal de desenvolupar-lo i executar-lo, i és així com hem fet a la fundació el 2019.

Laia Muns i Serra
Directora

MISSIÓ, VISIÓ, VALORS I OBJECTIUS

La nostra missió és la de ser una entitat que vetlla per la protecció, preservació i divulgació del patrimoni cultural i natural vinculats a la Sèquia de Manresa com a eix central de la comarca del Bages i a la importància de l'aigua pel desenvolupament del territori.

La Fundació és fruit de la col·laboració entre la Junta de la Sèquia, entitat dedicada a la gestió d'aquest canal d'aigua entre Balsareny i Manresa, i Aigües de Manresa, l'empresa pública de gestió d'aigües a una vintena de municipis del Bages. Ambdues entitats reverteixen als ciutadans part dels seus beneficis mitjançant la Fundació.

Tots els equipaments estem relacionats amb la Sèquia, un element patrimonial de gran valor que històricament ha esdevingut clau pel territori.

Creiem que la Fundació ha de ser la punta de llança de la protecció i la difusió de la Sèquia i l'aigua, i ha d'establir aliances amb tots els agents del territori. Les activitats de la fundació es centren en la formació, les activitats de difusió a l'entorn del canal de la Sèquia i en la preservació de la història industrial de la zona, amb la conservació del patrimoni.

PATRONAT DE LA FUNDACIÓ

- Il·lm Sr. Valentí Junyent i Torras (President) · Ajuntament de Manresa
- Sr. Josep Alabern Valentí (Vicepresident) · Aigües de Manresa
- Sr. Josep Cots Reguant (Secretari) · Junta de la Sèquia

- Joaquin Garcia Comas · Aigües de Manresa
- Antoni Ventura Ribal · Aigües de Manresa
- Pol Huguet Estrada · Junta de la Sèquia
- Enric Casasayas Fornell · Junta de la Sèquia
- Juan Borrós Vilaseca · Junta de la Sèquia
- Joan Calmet Piqué · Ajuntament de Manresa
- Javier Borrell Martí · Gremi de Cintaires
- Francesc Talarn Palou · Gremi de Cintaires

- Josep Maria Masó Marcet · Gremi de Cintaires
- Ramon Piñol Alférez · Col·legi d'Enginyers Industrials
- Alexandre García Martín · Ajuntament de Balsareny
- Miquel Estruch Capdevila · Ajuntament de Sallent
- Xavier Codina Casas · Ajuntament de Santpedor
- Joan Carles Batanés Subirana · Ajuntament de Sant Fruitós de Bages
- Joan Vila Marta · Cambra de Comerç de Manresa
- Jaume Perarnau Llorens · Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya

ORGANITZACIÓ DE LA FUNDACIÓ

- Laia Muns · Directora de la Fundació
- Laura Rodriguez · Recepcionista i educadora
- Anna Selga · Recepcionista i educadora
- Aura Planell · Responsable de l'InfoSèquia
- Anna Closes · Responsable del Centre de l'Aigua de Can Font
- Eudald Serra · Director del Museu de la Tècnica
- Pilar Alonso · Conservadora del Museu de la Tècnica
- Clara Aguilera · Responsable de la Casa de la Culla
- David Miller · Manteniment i meteorologia de la Casa de la Culla

ACTIVITAT I IMPACTE

SERVEI EDUCATIU

El curs 2018-19 ha mantingut el nombre de participants a les activitats del Servei educatiu del Parc de la Sèquia.

El gran gruix d'activitats educatives han estat les activitats relacionades amb la gestió de l'aigua des de tots els seus vessants: la qualitat de les aigües, tant superficials com subterrànies, i dels ecosistemes aquàtics per poder garantir una bona qualitat de l'aigua de consum humà, el tractament de l'aigua potable i residual, l'ús racional de l'aigua per part de la població i els seus usos, entre d'altres. Per poder treballar tots aquests aspectes amb els alumnes s'han fet visites a les plantes potabilitzadores i depuradores que gestiona Aigües de Manresa, tallers relacionats amb el cicle de l'aigua (com la maqueta del cicle de l'aigua, l'experimentem amb l'aigua o els sons de l'aigua), activitats relacionades amb la qualitat de l'aigua (com la potabilització al laboratori, l'anàlisi química de l'aigua, l'investiguem què hi ha a l'aigua o la vida en una gota d'aigua) i activitats on es treballa l'ús racional de l'aigua (com el bon ús de l'aigua i la distribució de l'aigua la món).

Amb tot, també s'han realitzat activitats per donar a conèixer la natura i l'entorn de la Sèquia (com l'itinerari de natura de la Sala o l'Estudiem els insectes) i activitats per mostrar la tècnica relacionada amb l'aigua o la cinteria (com el taller Mans a les eines! Omplim els dipòsits o el Tècnica 3_6) i activitats de caire històric (com els Guardians de l'aigua o Cintaires de 1900).

S'han realitzat assessoraments a mestres, professors, alumnes i persones interessades sobretot de temes relacionats amb la gestió de l'aigua i la seva qualitat. També, un any més, s'ha donat suport a estudiants de batxillerat que feien el seu treball de recerca en relació a l'aigua i que havien demanat la nostra ajuda i assessorament. En concret se'ls facilita orientació, informació tècnica i sovint se'ls dóna suport en la part analítica del treball posant a la seva disposició el laboratori del Centre de l'Aigua i, si cal, el laboratori d'Aigües de Manresa.

Per altra banda, és el segon curs que es tira endavant el projecte "Apadrinem la Sèquia" impulsat pel Parc de la Sèquia i el CRP del Bages que es basa en l'adopció d'un element diferent de la Sèquia per part dels centres educatius de la comarca, aprofundint en la seva història, cultura i els seus elements artístics o naturals.

Com a novetats, aquest curs s'han creat tres activitats educatives noves, una per cada equipament: "El viatge de la gota d'aigua" del Centre de l'Aigua, adreçat als alumnes de cicle inicial de primària, "Rastres i restes a la Sèquia" de l'InfoSèquia pensat perquè els alumnes de cicle superior de primària descobreixin els animals que viuen a la Sèquia i "Palanques, politges i engranatges" del Museu de la Tècnica per alumnes de cicle mitjà de primària pensat perquè els alumnes aprenguin el funcionament d'alguns mecanismes que tenen les màquines.

CONSERVACIÓ I PATRIMONI

Aquest any hi ha hagut varies donacions, com ara una finestra modernista, arxiu documental i fotogràfic de la fàbrica Casajuana, material i eines d'espardenyeria, diverses eines relacionades amb la medicació de pressió de l'aigua, conjunt de documents de la fàbrica Perramon & Badia, teler i aprestadora de tint de la fàbrica vapor Aranyó de Santa Perpètua de Mogoda, un conjunt de peces i documents de tintoreria de la fàbrica del Pont de Ferro, un conjunt de 15 plaques i programa de maquinaria de filatura textil i tot un conjunt de material informàtic dels anys 70 i 80 de la Universitat Politècnica de Manresa.

Es van fer diverses cessions de material pel dia internacional dels museus a l'oficina de turisme de Manresa, es va cedir material a l'associació Memòria i història de Manresa per l'exposició "la mort va caure del cel" i també a la biblioteca del casino per una exposició dedicada a l'aigua a la ciutat.

S'han restaurat també diverses peces com el retaule de l'església de Can Font i una premsa de paper que ara està exposada al despatx de l'exposició de la cinteria. També s'ha incidit en el manteniment i conservació preventiu de les màquines de l'exposició.

ACTIVITATS DE SENSIBILITZACIÓ

La sensibilització i consciència ambiental és un tema prou important per donar-li pes des de la Fundació. Enguany li hem donat una empenta a través de la subvenció d'Aigua i Memòria que ens va atorgar el Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

És un projecte d'educació i sensibilització ambiental, per la promoció de l'ús sostenible i la conservació de l'entorn natural i el patrimoni material i immaterial associat a la Sèquia (en el seu pas pels municipis de Balsareny, Sallent, Sant Fruitós de Bages, Santpedor, i especialment Manresa).

D'aquesta manera ens va permetre poder estar en contacte amb la població dels municipis on hi passa la Sèquia i establir relacions i sinèrgies amb la gent i les entitats vinculades amb el territori. Desenvolupant així, activitats educatives d'interpretació de l'ecosistema natural, i posant en relació l'equilibri d'aquest amb els usos que té i ha tingut durant la història. Sobretot realitzant activitats i tallers relacionats amb la flora i fauna del voltant de la Sèquia. Podem destacar des de les sessions d'anellament d'ocells, la construcció de caixes niu, activitats de rastres d'animals, a com descobrir la flora de la Sèquia o xerrades amb experts, com la xerrada sobre la petjada ecològica del Josep Maria Mallarach. Per arribar a tota la població la majoria de tallers eren familiars, per tal que els infants es comencin a familiaritzar amb la natura i puguin créixer donant el valor i la importància que es mereix.

Amb el projecte, juntament amb l'entitat Arada, vam realitzar tallers i formacions als pobles, buscant el reconeixement socio-ambiental de la relació actual i històrica de les poblacions amb la Sèquia.

ACTIVITATS DE SENSIBILITZACIÓ

Una altra de les actuacions importants a destacar, són les accions de retorn i promoció dels valors i de la memòria de la Sèquia, aportant des d'eines audiovisuals a la web, fins a una exposició itinerant i l'elaboració de tríptics, basats en rutes circulars a l'entorn de la Sèquia al seu pas per cada municipi, amb explicacions de la flora, la fauna i elements patrimonials. També es va elaborar una revista amb el recull de testimonis i unes revistes del regadiu manresà.

Per altra banda hem seguit apostant per les activitats de benestar, podríem destacar l'activitat de l'Observació de la natura i el llunarbori, on vam descobrir la influència de la natura sobre les persones i l'ambient. Podem destacar també els tallers de gestalt a la Sèquia en col·laboració amb Oasi, espai Psicocorporal cada nou inci d'estació, per veure com ens afecta a nivell emocional.

No hem d'oblidar però que la Sèquia és el canal que ens permet vehicular totes les activitats, així que vam veure prou important el fet d'oferir una visita guiada cada primer dissabte de mes per acostar la Sèquia als visitants, potenciant així els seus valors naturals, culturals i patrimonials. La Sèquia Exprés doncs ha sigut una activitat que ha tingut èxit suficient per consolidar-se. A més, per fer sinèrgies amb les empreses i fundacions properes, s'oferia la possibilitat d'esmorzar al bar del costat d'In-fosèquia, al parc de l'Agulla.

Creiem amb el territori, per això hem mantingut i establert vincles i sinèrgies amb les entitats del territori, mantenint així els contes de l'Anella verda al voltant de Manresa, conjuntament amb meandre i amb la col·laboració de l'esmorzar de proximitat de la cooperativa Mengem Bages. Enguany hem potenciat els CITO's, iniciatives de neteja de l'entorn amb col·laboració amb el col·lectiu geocacher, trobades amb molt d'èxit amb públic d'arreu de Catalunya. El parc de la Sèquia també ha seguit col·laborant amb fires i festes de Manresa amb caràcter de sensibilització com l'ecoviure, la festa del Tomàquet, la festa del Riu i la festa de la Torre Lluvià.

ESDEVENIMENTS DESTACATS

Xerrada sobre La petjada ecològica de Catalunya.

Xerrada amb tast sobre la petjada ecològica de Catalunya i els canvis que pot realitzar cadascú per reduir-la, en l'àmbit personal, familiar o comunitari en un marc d'ètica responsable. A càrrec de Josep Maria Mallarach, consultor ambiental i doctor en Biologia i Medi Ambient. La ponència va ser molt profitosa i interessant pels assistents, i segueix la línia de la Fundació com és la conservació de l'entorn natural, el respecte al territori, a la natura, l'entorn, a la biodiversitat i els valors de proximitat i sostenibilitat.

Es va comptar amb la col·laboració del departament de Territori i Sostenibilitat, Meandre, D.O. Pla de Bages i Mengem Bages

El Dia Mundial de l'Aigua, jocs, contes i una exposició a Can Font

El passat 24 de març de 2019 es va celebrar el Mundial de l'Aigua, que és un dels esdeveniments més destacats de l'any al Centre de l'Aigua de Can Font, i és el tret de sortida per a les activitats anuals al nostre equipament.

Gràcies al suport de la Diputació de Barcelona i de Meandre, vàrem fer possible aquesta celebració amb l'assistència de més d'un centenar de persones, que mitjançant jocs de descoberta, contes i l'exposició "La vida a l'aigua" varen poder gaudir d'una jornada on la presa de consciència sobre la importància d'aquest element per a l'ésser humà n'era el fil conductor, i en conseqüència, la importància de preservar aquest recurs tant preuat.

Al Centre de l'Aigua de Can Font, treballem perquè el Dia Mundial de l'Aigua sigui tot l'any, perquè l'aigua és vida, tots som aigua.

ESDEVENIMENTS DESTACATS

La vida a la fàbrica, visita teatralitzada i sopar de fàbrica

Una vetllada molt productiva i molt variada que convidava a reviure el passat. Amb 3 activitats programades, els assistents van començar la tarda endinsant-se en el món fabril, amb una xerrada de l'escriptor Ramon Soler sobre el treball en una fàbrica tèxtil a mitjans del segle XX.

Tot seguit, els participants varen visitar l'exposició de la Cinteria del Museu de la Tècnica de la mà d'una família de cintaires de principis del segle XX, els van veure treballar, van veure telers funcionar i els van explicar la història de la cinteria a Manresa viscuda des de dins. Finalment, varen cloure la jornada amb un sopar de fàbrica tots plegats dins el Museu, servit per els mateixos personatges de 100 anys enrere. Una veritable immersió!

TRANSÈQUIA

El diumenge 10 de març es va celebrar la Transèquia, aquest esdeveniment festiu i familiar, que el 2019 va arribar a la seva 35a edició. Hi varen participar 4.664 persones, majoritàriament a la modalitat a peu, seguida de la de bicicleta, corredors i per últim la de handbike.

La sostenibilitat és un dels valors més importants del projecte que pretén deixar el mínim d'impacte en el territori per on transcorre. Un any més, varem poder assolir aquest repte gràcies a la col·laboració del Consorci del Bages per la gestió de residus, i enguany varem ser capaços de reciclar el 100% de la tona de residus generats.

Un altre valor que, des de l'any passat, hem incorporat a la Transèquia és la solidaritat. En aquesta edició es va fer d'altaveu per la causa "Alimenta't amb gust" de Creu Roja Manresa, per la qual es varen recollir 3.128€.

Aquesta festa va néixer com a homenatge a les persones que entre el 1339 i 1383 van construir la Sèquia, i és el punt final de la Festa de la Llum.

DIFUSIÓ I COMUNICACIÓ

La Fundació intenta tenir durant tot l'any presència als mitjans de comunicació i juntament amb el newsletter mensual, fer arribar al màxim de públic possible, les seves activitats.

Durant aquest 2019 hem aparegut 105 vegades als mitjans de comunicació, principalment a nivell local.

La llista de subscriptors al newsletter ha anat augmentant fins als 1319 correus electrònics.

Twitter 2.029 seguidors

Web 58.619 visites

Facebook 5.714 seguidors

Instagram 1.200 seguidors

Linked'in 64 seguidors

ACCIONS DESTACADES

El Museu de la Tècnica manté el distintiu "Compromís amb la Sostenibilitat Biosphere".

Reportatge del Museu al diari ARA apareixerà en una nova publicació

Presentació del Dia Internacional dels Museus i de l'aparador dels museus a l'oficina de Turisme de Manresa

Roda de premsa de presentació projecte Aigua i memòria de la Sèquia

Publicació d'un article sobre el museu i el cicle formatiu de tèxtil a la revista del Guillem Catà

Acte de reconeixement treballs de recerca d'aigua i història i indústria celebrat al Museu

Notícies sobre accions com el mural reivindicatiu de la Balconada, el servei educatiu de la Fundació, la recuperació de peces pel fons del Museu, la Fira del Playmobil, la Festa dels Panyos, el cap de setmana del Kapla, les formigues de la paret de Can Font, els Dotze Galls Capons del Castell de Balsareny, i la signatura del conveni amb UPC Manresa i BBVA pel projecte STEAM en acció.

Campanya publicitària a Facebook i Instagram per donar a conèixer el Parc de la Sèquia fora de la Catalunya Central.

Presentació al Congrés Nacional d'Educació Ambiental de l'experiència "Fent xarxa al Bages per l'educació ambiental"

Presentació del servei educatiu del Parc de la Sèquia a les jornades Xarxa, Aigua, Educació i Comunitat

Assistència a la Jornada del Cardener

Muntatge d'una parada el dia de Sant Jordi

Implicació en el projecte de ciutat Biblionius

Assistència a la Jornada de Turisme al Bages

Roda de premsa de presentació de la Fira Mediterrània a Can Font

Roda de premsa de la Festa del Tomàquet

Participació Fira Saluda't a l'Oller del Mas

Dinamització estand Ecoviure amb l'elaboració de l'activitat de paper reciclat

En Jordi Piñero i la Laia Muns presenten la

xerrada "Construcció i conservació de la Sèquia Medieval a Manresa" en el cicle de conferències (Re)descobrint el Patrimoni de l'Estany

Redacció d'un article conjunt entre el Museu i el Cicle Formatiu d'Ennobilitment de productes tèxtil a la revista de l'institut Guillem Catà

Article de l'Eudald Serra sobre la sèquia de Manresa i la seva importància per la industrialització de la ciutat a la revista Eix del MNAC-TEC

Assistència del director i la conservadora del museu a les IX Jornades d'Arqueologia industrial al Museu del Port de Tarragona

ENTITATS I EMPRESES COL·LABORADORES

Un dels objectius de la Fundació és treballar en xarxa amb diverses entitats i persones del territori, per tal teixir complicitats, reforçar els nostres missatges i arribar cada vegada a més persones. Durant l'any 2019 entre activitats puntuals, projectes o aliances del Parc de la Sèquia hem treballat conjuntament amb 42 entitats o empreses i 6 persones a títol individual.

Font: Diputació de Barcelona

NOMBRE DE CENTRES EDUCATIUS QUE PARTICIPEN A LES ACTIVITATS

Durant el curs 2018-2019 han participat alumnes de 95 centres educatius diferents a les activitats educatives del Parc de la Sèquia i del Camp d'Aprenentatge del Bages. D'aquests centres, 27 són de Manresa, 41 d'altres poblacions del Bages i 27 d'altres municipis de Catalunya.

RESUM DEL BALANÇ SOCIAL DEL 2019

Alumnes atesos	10.870
Usuaris dels equipaments	27.603
Participants a actes i activitats fora dels equipaments	6.954
Participants en patrocinis o col·laboracions	2.700
Participants en actes al Parc de l'Agulla	29.829
Voluntaris	306

DADES ECONÒMIQUES

721.253€

DESPESES

Personal	324.241€
Serveis exteriors	278.762€
Altres despeses	67.901€
Aprovisionaments i compres	50.349€

751.485€

INGRESSOS

Donatius	548.804€
Vendes i prestació de serveis	138.828€
Subvencions	18.281€
Altres ingressos	45.572€

MEMÒRIA 2019

FUNDACIÓ AIGÜES DE MANRESA
- JUNTA DE LA SÈQUIA

Masia de Can Font. carretera de Santpedor, 175
08242 Manresa
Tel. 93 877 22 31
info@parcdelasequia.cat
www.parcdelasequia.cat
@parcdelasequia

